

Satversmes tiesa

Informācija par lietu

• Lieta Nr. 2023-04-0106

• 05.01.2024.

INFORMĀCIJA PAR LIETU Nr. 2023-04-0106

“Par Imigrācijas likuma pārejas noteikumu 58. punkta un 2022. gada 22. septembra likuma “Grozījumi Imigrācijas likumā” 5. panta, ciktāl ar to izslēgts Imigrācijas likuma 24. panta pirmās daļas 8. punkts, atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam, 91. panta pirmajam teikumam un 96. pantam, kā arī Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 4. protokola 4. pantam”

Satversmes tiesa 2024. gada 9. janvārī plkst. 10.00 tiesas sēdē ar lietas dalībnieku piedalīšanos sāks izskatīt apvienoto lietu Nr. 2023-04-0106 “Par Imigrācijas likuma pārejas noteikumu 58. punkta un 2022. gada 22. septembra likuma “Grozījumi Imigrācijas likumā” 5. panta, ciktāl ar to izslēgts Imigrācijas likuma 24. panta pirmās daļas 8. punkts, atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam, 91. panta pirmajam teikumam un 96. pantam, kā arī Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 4. protokola 4. pantam”.

LIETAS DALĪBNIEKI

- Pieteikumu iesniedzēji: vairākas fiziskas personas.
- Institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu: Saeima.

APSTRĪDĒTĀS NORMAS

- Imigrācijas likuma pārejas noteikumu 58. punkts noteica: “Krievijas Federācijas pilsonim, kas ir saņēmis pastāvīgās uzturēšanās atļauju saskaņā ar šā likuma 24. panta pirmās daļas 8. punktu, pastāvīgās uzturēšanās atļauja ir derīga līdz 2023. gada 1. septembrim. Ja persona vēlas atkārtoti saņemt pastāvīgās uzturēšanās atļauju, tā līdz 2023. gada 1. septembrim iesniedz apliecinājumu par valsts valodas apguvi atbilstoši šā likuma 24. panta piektajā

daļā noteiktajam. Pastāvīgās uzturēšanās atļauja personai netiek izsniegta, ja izpildās kāds no šā likuma 34. panta pirmās daļas nosacījumiem.”

- Ar 2022. gada 22. septembra likuma “Grozījumi Imigrācijas likumā” 5. pantu no Imigrācijas likuma tika izslēgts citstarp 24. panta pirmās daļas 8. punkts. Attiecīgi Imigrācijas likuma 24. panta pirmās daļas 8. punkts līdz 2022. gada 24. septembrim paredzēja, ka pastāvīgās uzturēšanās atļauju šajā likumā noteiktajā kārtībā ir tiesības pieprasīt Latvijas Republikā dzīvojošam ārzemniekam, kurš pirms citas valsts pilsonības iegūšanas ir bijis Latvijas pilsonis vai Latvijas nepilsonis.

AUGSTĀKA JURIDISKA SPĒKA NORMAS

- Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. pants: “Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika.”
- Satversmes 91. panta pirmais teikums: “Visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā.”
- Satversmes 96. pants: “Ikvienam ir tiesības uz privātās dzīves, mājokļa un korespondences neaizskaramību.”
- Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk – Konvencija) 4. protokola 4. pants: “Kolektīva ārvalstnieku izraidīšana ir aizliegta.”

PIETEIKUMU IESNIEDZĒJU APSVĒRUMI

Pieteikumu iesniedzēji uzskata, ka apstrīdētās normas neatbilst Satversmes 1. pantā ietvertajam tiesiskās palāvības aizsardzības principam, Satversmes 91. panta pirmajam teikumam, 96. pantam, kā arī Konvencijas 4. protokola 4. pantam.

Tiesiskās palāvības aizsardzības princips esot pārkāpts tādējādi, ka apstrīdētās normas esot pieņemtas ar atpakaļejošu spēku un nenodrošinot saprātīgu pāreju uz jauno tiesisko regulējumu.

Ar apstrīdētajām normām tiekot pārkāptas arī personas tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību, jo katras pastāvīgās uzturēšanas atļaujas atcelšana esot individuāli izvērtējama, ņemot vērā katras personas individuālos apstākļus. Attiecīgi esot pārkāpts arī Konvencijā ietvertais kolektīvās ārvalstnieku izraidīšanas aizliegums.

Visbeidzot, tiekot pārkāpts tiesiskās vienlīdzības princips, jo apstrīdētās normas attiecoties tikai uz Krievijas Federācijas pilsoņiem, lai gan arī citiem ārzemniekiem esot derīgas uz Imigrācijas likuma 24. panta pirmās daļas 8. punkta pamata izsniegtas pastāvīgās uzturēšanās atļaujas.

INSTITŪCIJAS, KAS IZDEVUSI APSTRĪDĒTO AKTU, – SAEIMAS – APSVĒRUMI

Saeima uzskata, ka apstrīdētās normas atbilst Satversmes 1. pantā ietvertajam tiesiskās paļāvības aizsardzības principam, Satversmes 91. panta pirmajam teikumam, 96. pantam, kā arī Konvencijas 4. protokola 4. pantam.

Atbildes rakstā norādīts, ka ar apstrīdētajām normām ir panākts saprātīgs līdzsvars starp pieteikumu iesniedzēju tiesisko paļāvību un tiesībām uz privātās dzīves neaizskaramību un tām interesēm, kuru labad ir pieņemtas apstrīdētās normas, proti, valsts drošības un valsts valodas aizsardzību.

Tiesiskās vienlīdzības princips neesot pārkāpts, jo apstrīdēto normu kontekstā Krievijas Federācijas pilsoņi neatrodies vienādos un salīdzināmos apstākļos ar citiem ārzemniekiem.

Ar apstrīdētajām normām neesot pārkāpts Konvencijā ietvertais kolektīvās ārvalstnieku izraidīšanas aizliegums, jo apstrīdētās normas nenosakot to, ka persona pēc noteikta datuma bez jebkāda individuāla izvērtējuma tiks izraidīta no Latvijas.

PIEAICINĀTĀS PERSONAS

Lietā savu viedokli jau snieguši un uz tiesas sēdi ar lietas dalībnieku piedalīšanos aicināti: Iekšlietu ministrija, Tieslietu ministrija, Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde, Valsts izglītības satura centrs, tiesībsargs, Valsts valodas centrs, Latvijas pārstāvis starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās, biedrība “Baltic Human Rights Society”, *Mg. iur.* Aleksejs Dimitrovs.

TIESAS PROCESS

Lietas Nr. 2023-04-0106 izskatīšana tiesas sēdē ar lietas dalībnieku piedalīšanos tiks uzsākta 2024. gada 9. janvārī. Tiesas sēde notiks klātienē.

Interesenti tiesas sēdi ar lietas dalībnieku piedalīšanos varēs vērot tiešraidē Satversmes tiesas mājaslapā un tiesas YouTube kontā. Informācija būs pieejama arī Satversmes tiesas twitter kontā @Satv_tiesa.

Tiesas sēdes laikā lietas dalībnieki izklāsta lietas faktiskos apstākļus un juridisko pamatojumu, tiek uzklausiņas pieaicinātās personas, tad seko tiesas debates un replikas. Nolēmumu pieņem ne vēlāk kā 30 dienas pēc pēdējās tiesas sēdes dienas.

Par nolēmuma pasludināšanas dienu un laiku tiks izsūtīta preses relīze un informācija tiks publicēta Satversmes tiesas mājaslapā sadaļā "Jaunumi", kā arī sadaļā "Lietas" pie šīs lietas numura.